

המדיניות הציונית לפני הקונגרס

משה שרתוק במסיבת חברים בנען

("דבר" מתאריך 24.11.1946)

22.11.1946

DOC00549

זה ובגאולה, כך נמרצת בי ההכרה כי לא זוהי שליחותו של דורנו. דורנו חייב לגמור אומר לא לתת לחורבן שלישי להתחולל. אין זו שליחותו של דורנו להנחיל לדורות הבאים זכר גאה ומסורת נשגבת של גבורה נואשת. לא אחרונים אנחנו על החוכמה. לוחמים עד טיפת דמם האחרונה ומאבדים איש את רעהו כמו ידיהם במבצר מסדה. החלטתו הנחושה של דורנו צריכה להיות להכות שורש בארץ עד שתיוטל כל יכולת לעקרנו מכאן. לא יצאנו להתמודדות כמותית של הכוחות בינינו ובין הגורם שאנו נאבקים.

יתרון כוחנו לא בכמות הכוח כי אם בהיזיונות העניין

אשר עליו אנו נאבקים. לנו הוא ענין של חיים ומות. אולם לצד שכנגד אין זה אלא שאלת עמדה של כוח של כבוד, של שלטון ולא של חיים.

אנו תנועה תנוצית מתישבת

אינני יכול לתאר לעצמי כי מסקנה שהוכקה מכל המערכה הזאת על ההצלחות והכפלות היא בטחון קל. שאפשר בארץ לחסל אותנו. להיפך. העליות בגבגב שהיו ושעוד תהיינה, מראות על התעוררות ועל רצון להשיב מלחמה שעה. אנו תנועה חלוצית מתישבת. ואנו עושים את הדבר תמיד וביחוד בימים אלה. וטוב שאנו חודרים לפינות יותר נידחות להרחיב את שטח מחייתנו. אבל מפעל זה כשלעצמו עדיין אין בו כדי להתגבר על הכוח שכנגדנו.

נגד קבוצות הפורשים

מעשי הקבוצות הפורשות פסולים הם מבחינות רבות. במקום להפגין את אחי דות הישוב עם המאבק הן מפגינות את חוסר הבסיס הרחב שלו. פעולות נפרדות שוברות את החזית.

במערכה הכבדה הזאת, שבה אנחנו נלחמים את מלחמת החיים שלנו, אין אנו יכולים להתעלם מעתיד יותר רחוק. אנחנו נישאר כאן חלק מן שד העולם הגדול ונסיבב אותו, וניזקק מאד ליתסיב, להביא

פגישת משה שרתוק עם חברי נען בליל שבת חרנה ממסגרת של פגישת חברי-מנהיג עם חבריו לתנועה והיתה לחויה כפירה למאות אנשי נען והישובים הסמוכים.

אחרי דברי הברכה הנרגשים והלבביים של ישראל גלילי, סקר מ. שרתוק בהרצאה רבת השראה ותוכן את נפתולי המאבק של הישוב. העריך את הנהגתו מאז 29 ביוני, הציג את בעיות המדיניות הציונית של עכשיו, תאר את הסכנה האררבית מפילוג תנועת הפועלים וגלל את פרישת השאלות החמורות העומדות לפני הקונגרס הציוני ה-27. הרצאתו נסתיימה לאחר חצות, ומפאת השעה המאוחרת לא יכלו החברים הנרשמים להשמיע את דבריהם. מ. שרתוק התחייב לשוב לנען כתום תקונגרס הציוני ולהמשיך בבירור החברי-27 ביוני תאריך הישבורי

אנו עומדים ערב הקונגרס לאחר המצי רכה הגדולה שהתחילה בארץ. המהלומה שניתכה עלינו באותו כ"ט ביוני שיישאר תאריך היסטורי בחיינו, יצר מבוכה חמו-רה מאוד. ועירר חילוקי דעות על הדרך שבה הלכנו ובה עלינו להוסיף ללכת. מלחמת הבחירות תרמה גם היא את תרומתה להערכת הרוחות ונדמה שאנחנו מצויים עכשיו על מאמץ מחודש של הבי-הרה ושל סיור הערפל.

חובת ההאבקות

אפשר לומר בבטחה כי רוב מנינה רוב בנינה של תנועת העבודה בארץ בא לידי מסקנה מרה וחמורה שבהתפתחות מפעלנו בארץ הגענו לשלב מדיני אשר בלי הר-אבקות קשה ובלו הדקקות לאמצעים חרי-פים אין לנו אפשרות לצאת מהמבוך שאליו נכנסנו.

לא מפרה

ההיסטוריה שלנו במשך 18 המאות האחרונות יש לה נקודת מוצא אחת: חורבן מדינת ישראל נגזר על מדי-נת ישראל להיחרב — לא נחרבה בלי קרב כבד. הקרב ההוא ליבה את תמות הגאולה. העם ידע לנפול במלחמה ולא בכניעה. אבל כשם שחיה בי ההכרה בישו-

שאלות ההתיישבות ושאלת המטרה

בקונגרס הזה תעמוד על הפרק השאלה של גיוס כוחות ואמצעים להמשך פעולתנו בארץ ולמימוש ההתחלות ההתישבוריות הנוצרות לעליה ברשות עצמנו, להעפלה, לביצור עמדות ההגנה שלנו בארץ ואנו צריכים לגייס את כל הכוחות סביב המערכה הממשית שלנו לכל גילוייה. אך הקונגרס הזה המתכנס בשעת שריפה כזאת בעולם היהודי, בשעת התעצמות מדינות רבות, על חורבות המנדט הארצישראלי, לא יוכל להתעלם מהשאלה הנוקבת של הכתרה המדינית למאבקנו.

המטרה המדינית בקונגרס

התנועה הציונית קיבלה את התכנית התובעת לראות ארץ ישראל כולה כמדינת יהודית. היא נקטה את התכנית הזאת מפני שלא ראתה או כל אפשרות להימלט מן ההכרח המדיני המחייב. לא אנחנו פתחנו בויכוח על מטרה סופית לארץ ישראל. אחרים פתחו בו עוד ב-1937. הרקע להשמעת תכניתנו הגדולה — באנחנו הגענו בארץ ישראל לדרגה כזאת של עצמאות ממשית שהסתירה בין ההווה הממשית של העצמאות שלנו ובין הכבישים שבהם רצו להכניסנו השלטון הזה היתה סתירה ללא נשוא. האם אנחנו יכיר לים לאורך ימים לשאת את המחיר שאנו נאלצים לשלם במחיר סתירה זו?

הפרוג במפדגה

מפלגת פועלי ארץ ישראל התחלקה לרוב ולמיעוט. הרוב נושא באחריות המיעוט התחיל להצטמצם בקביעת עמדות מבלי להשתתף בפתרון בעיות. יכול להיות שנות יותר להיות במסגרת הנפרדת. יתכן שיותר קל לחיות במסגרת הנפרדת. אך הרי אין זו המטרה. בתוך הכלל יש יותר סיכויים לצרף דעות ומחויבות להשפעה על הכלל. אנו חברים לתנועה, בנים לתקופה, המתאכזרת לנו. אינה מסתפקת בקרבת לבבות בלבד, אלא היא דורשת מדה רבה של אחיזת מהשבה וזה מחייב מאמצים רבים של נפש ושכל.

שמנו בעולם — זהו נכס גדול מאוד וכל העוכר אותו עוכר את עתידנו. תנועתנו איננה תנועת אנשים שואפי דמים, ואיננה תנועה של בני שחץ. תנועתנו תנועה אנושית היא, שערכים יקרים לה ולכן היא מסוגלת לעמוד בתוקף ובאומץ על ערכים אלה. תנועתנו איננה שוכחת מה ערך חיי אדם

מוכרח להיות תחום חמור מאד המבדיל בינינו לבין מעשיהם של פורצי הגדר. בענין זה מוכרח להיות עמידה חמורה. גיזרת ההעפלה

במשך תקופה זו שעברה עלינו התפתחה מאד גיזרה אחרת של חזיתנו — גיזרת ההעפלה. גם כאן אנו מצויים על חשבון כולל, צלול ומקיף. לדאבון לבנו, אין בידנו להבטיח, שכל יהודי החותר לגבולות הארץ יגיע אליה. את זאת אפשר היה להבטיח רק על ידי צי אדיר, ואנו לא נוכל להתחרות עם הצי הבריטי. מה שיש בידנו להבטיח הוא: שיהודים לא ירתעו מפהד הצי הבריטי ויוסיפו להתור לחופי ארץ ישראל. זהו העיקר בשלב הזה של המערכה. ובכל מאמץ יעיל נסייע לחתירה הזאת וסופנו להבקיע את החומות הגודרות בעד אחינו. התחירה בים לא נפסקה.

שאלת המז"מ

חלקי עם אלה, הסבורים כי איננו יכיר לים להצטמצם אך ורק בשיטה של יצירת עמדות ממש. אנו מצויים על מאמצים מדיניים, על מאמצי הסברה, על מאמצי לחץ, על גיוס אהדה בעולם. פעולה כזו אינה יכולה להיפסק. לא יכול להיות אצלנו יחס שלילי עקרוני לכל מו"מ. גם המו"מ הוא צורה של היאבקית. יש והעובי זה של ניהול מו"מ יכולה לקבוע משהו בגירל המערכה. ויש רגעים שהימנעות ממו"מ היא מצות השעה. והנה גם סביב הבעיה הזאת היתה מבוכה רבה. והיו הרבה האשמות הדדיות והיו הרבה חשידות ולא מעט סילופי עובדות. העיבדה המרכזית הבולטת ביותר היא שבתקופה הזאת לא היה כישא ומתן פוליטי בינינו ובין הממשלה הבריטית.